

Yttrande

Datum
2015-05-06
Ert datum
2015-04-13

Vårt dnr
033/2015-4.1.1.
Ert dnr
2015/06433 Saknr 8.3.5

Sidnr
1(2)

Livsmedelsverket
Rådgivningsavdelningen
Kontrollstödsenheten
Att: Zofia Kurowska
Box 622
751 26 Uppsala

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade majsen 4114 (EFSA/GMO/NL/2014/123)

Yttrande

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av bedömer vi att livsmedel och foder från majs 4114 inte innebär någon ökad risk för människors eller djurs hälsa jämfört med konventionell majs. Att majs som modifierats för att motstå angrepp från fjärilslarver visat sig innehålla lägre halter av mykotoxiner jämfört med konventionell majs är positivt ur livsmedels- och fodersäkerhetssynpunkt.

Bakgrund

Företaget Pioneer Hi-Breed har ansökt om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade majsen 4114. Ansökan omfattar import och bearbetning och användning av majsen som livsmedel och foder. Odling ingår inte i ansökan.

Majsen har tillförts gener som gör den resistent mot vissa arter av fjärilar, vissa arter av skalbaggar och tolerant mot herbicider baserade på glufosinatammonium.

Överväganden

De jämförande analyserna har utförts enligt gällande riktlinjer vilket bland annat inkluderar analys av fibrer, proteiner, kolhydrater, aminosyror, vitaminer, mineraler, fettsyror och anti-nutritionella ämnen. Som jämförelsematerial användes den omodifierade majsen och 12 konventionella sorter. Inga biologiskt relevanta skillnader identifierades.

Bedömningen av de proteiner som produceras med de tillförda generna som mall baseras bland annat på en karaktärisering av proteinerna, jämförelser mellan proteinerna och kända toxiska eller allergena proteiner och proteinernas nedbrytningshastighet i mag-tarm-kanalen. Enligt ansökan finns inga relevanta likheter på DNA- eller aminosyranivå mellan de tillförda proteinerna och kända allergener eller toxiner och proteinerna bryts snabbt ner i en simulerad mag-tarmkanal.

I enlighet med de krav som ställs i EU:s genomförandeförordning som trädde i kraft under 2013 genomfördes även en utfodringsstudie på råttor. Inga negativa effekter på försöksdjuren identifierades.

Majs med gener som ger samma proteinprodukter som majs 4114 är redan godkända för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder i EU.

En indirekt effekt av de gener som ger majsens skydd mot angrepp av fjärilslarver är att halterna av mykotoxiner (svampgifter) blir betydligt lägre i jämförelse med konventionell majs.

Ansökan innefattar inte odling, men en möjlig spridningsväg skulle kunna vara via spill av frön vid till exempel hantering och transport. Det är dock inte sannolikt att eventuella spillplantor skulle etablera sig i naturen och där tränga ut andra arter. I lagstiftningen ställs dessutom krav på övervakning av oförutsedda händelser, inklusive övervakning av spillplantor i samband med import. Majs är en introducerad art och saknar vilda släktingar i Europa.

Den modifierade majsens kommer att korsas med majs med andra resistens- och toleransegenskaper. Detta för att få en produkt med exempelvis två eller flera gener för resistens mot samma arter av skalbaggs-larver men med olika verkningsmekanism. Det gör att resistensutvecklingen bland insekterna och ogräsen där majsens odlas fördröjs.

Enligt EU:s gemensamma märknings- och spårbarhetslagstiftning ska produkter som består av, innehåller eller är framställda av genetiskt modifierade organismer märkas. Lagstiftningen omfattar inte kött, mjölk eller ägg från djur som utfodrats med genetiskt modifierat foder eftersom djuren eller produkterna från djuren inte är genetiskt modifierade.

Etisk bedömning

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av bedömer vi att livsmedel och foder från majsens inte innebär någon ökad risk för människors eller djurs hälsa jämfört med konventionell majs. Ur miljöhanseende anser nämnden att oavsiktligt spill inte utgör någon risk för miljön.

Den märknings- och spårbarhetslagstiftning som finns inom EU gör det möjligt för konsumenten att välja bort livsmedels- och foderprodukter som består av, innehåller eller är framställda från majs 4114.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Marianne Pettersson, Johan Hultberg, Josef Fransson, Emma Nohrén (skiljaktig, se bilaga), Kristina Yngwe, Nooshi Dadgostar (skiljaktig, se bilaga), Lars Tysklind, Annika Eclund, Stellan Welin, Lotta Rydhmer, Rishi Bhalerao, Tina D'Hertefeldt, Anna Tunlid och Lars Åhrlund-Richter. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättarna Anders Forsberg, Kew Nordqvist, Daniel Bäckström, Rikard Holmdahl och Laura Parducci samt tjänstemännen Birgit Postol och Jenny Carlsson.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Ledamöterna Emma Nohrén (MP) och Nooshi Dadgostar (V) är skiljaktiga och anför följande:

Härmed anmäls avvikande mening ang. godkännande av genmodifierad majs, ärende 33/2015

Vi vill att Sverige agerar mot ett godkännande av GMO majs 4114

Visserligen omfattar ansökan inte odling, men någon gång har den odlats och använder man produkterna, stöder man denna typ av odling, som innebär:

Eftersom denna majs har tillförts gener som gör växten resistent mot vissa insekter, vet vi att insekterna förr eller senare utvecklar resistens. Risken är uppenbar att starkare bekämpningsmedel då behöver komma till användning.

Majssorten är också herbicidtolerant mot glyfosat. Nu verkar samtliga länder överens om att glyfosat är alltför skadligt för att användas. Men egenskapen finns där och användning av glyfosatammonium ligger som en latent fara.

Som en konsekvens av den uppmärksammade EU-domen ang. GMO-pollen i honung, är det viktigt att ansvarsfrågan lyfts och att strikt ansvar åvilar tillverkaren. Den drabbade odlaren ska inte behöva leta reda på vem den ska begära skadestånd av.

Eftersom kött från djur som äter GMO-foder inte behöver märkas i Sverige och att konsumenter som genom sin konsumtion inte vill stödja odling av GMO inte kan göra ett sådant val, vill inte vi se odling av sådan gröda.

Man kan inte heller helt bortse från risken av kontaminering av foder till ekologiska bönder.

Dessutom anser vi, att om vi inte vill se en GMO-gröda i Sverige som hotar den biologiska mångfalden, kan vi rimligen inte heller se en sådan gröda odlas någon annanstans heller.